

Oponentský posudek na diplomovou práci

Karolíny Vrublové

PODOBY PAMĚTI V ROMÁNECH LÍDII JORGEOVÉ

(Ústav románských studií FF UK, obor portugalština,

vedoucí práce prof. PhDr. Anna Housková, CSc., konzultantka Mgr. Šárka Grauová,
Praha 2008)

Oponent PhDr. Vlasta Dufková

Diplomantka si za předmět zkoumání zvolila tvorbu současné portugalské autorky (nar. 1946), která v českém překladu dosud není zastoupena. Volba to byla šťastná jednak proto, že tím záslužně zaplnila mezeru v českém vnímání spisovatelky, jejíž ohlas je dnes už přinejmenším evropský, jednak proto, že se mohla věnovat tématu pro nás v mnoha ohledech aktuálnímu, totiž problematice literárního záznamu současně individuální a kolektivní paměti v určitém odstupu od konce totalitního režimu. Vzhledem k absenci překladové verze přitom vycházela výhradně z portugalských originálů a sekundární literaturu literárněkritického záběru četla portugalsky a anglicky. Bibliografii obohatila i řadou položek obecnějšího zaměření, jejichž výběr je třeba pochválit, protože zkoumanou problematiku vřazují do širšího kontextu naší doby.

Práce má promyšlenou strukturu, zachovává proporce a její členění působí vyváženě. Po úvodní kapitole, který Jorgeové dílo zasadí do nezbytného společensko-historického a literárněhistorického rámce, je druhá kapitola věnována stručné charakteristice autorčina života a dosavadní tvorby. Těžiště práce tkví v dále členěných kapitolách 3 a 4, věnovaných každá jednomu významnému románu, který zároveň představuje určitou podobu literárního ztvárnění paměti. V *Pobřeží šepotů* (1988), vracejícím se ve dvojím vzpomínání do předrevoluční reality koloniální války, je to „román jako boření mýtů“: zdvojená paměť tu figuruje v očištné roli dekonstrukce scestných hodnotových jistot minulosti (např. nezpochybnitelného válečného hrdinství). Tento román, nesený víceúrovňovou dualitou ústící v „dualitu paměti“, diplomantka nahlížela výkladovým prizmatem vzpomínky. V *Zahradě bez hranic* (1995) má naproti tomu paměť potenciálně budoucnostní, či přesněji přítomnostní rozměr: je to „román jako hledání identity“. Na rozdíl od předchozí kapitoly se tu už přednostně nezkoumá totalitní minulost historické dimenze, nýbrž relativně krátká paměť dějinami nezátížená, ale také neukotvené generace. Diplomantka při interpretaci vhodně zvolila prostorové vidění „obrazů“, vedoucí k rovněž prostorovému „průsečíku paměti“, v němž se řeší mimo jiné problematika umělecké tvorby.

Práce je dobře stylizována, má minimum prohřešků proti jazykové normě (osobně si těžko zvykám na genitiv autorčina křestního jména ve tvaru „Lídií“) a zachovává formální náležitosti psaní vědeckých prací. Ilustrační citace jsou pro argumentaci dobře voleny, třebaže při jejich překladu občas dojde k více či méně závažným posunům. Celek působí svěžím dojmem neotřelého pohledu, který dokázal šťastně skloubit poznatky získané kompilací existujících komentářů s originálními postřehy ve srozumitelný celek, jehož přínos je víc než jen formulační. Ačkoli text jeví od kapitoly ke kapitole vzestupnou tendenci, jeho největší slabinou jsou trochu paradoxně závěrečná cizojazyčná resumé, která nedokázala dostatečně zúročit práci vloženou do shrnovaného celku. Jeho osobitý vklad beze zbytku nevytěžil ani závěr, který mohl být o něco stručnější a razantnější.

I když lze v detailu s některými tvrzeními mírně polemizovat ve smyslu prohloubení či dalšího rozvinutí (např. vztah sochy a ptáka lze rozšířit od Buddhy a vlaštovky možná až k Šťastnému princovi Oscara Wildea a položit si otázku – absentující – transcendence ve smyslu náboženském či sociálním), už tento druh inspirace svědčí o tom, že jde o práci podnětnou (možná by výhledově stálo za úvahu srovnání s „pamětí“ z druhé strany železné opony, jak ji nabízí *Kniha paměti* Pétera Nádase?). Její drobné nedostatky vyvažuje koncepční velkorysost a nápaditost dílčích postřehů.

Domnívám se, že předložená práce splňuje požadavky na diplomovou práci kladené, a doporučuji ji k obhajobě. Navzdory uvedeným výhradám navrhuji hodnocení výborně.

V Praze 23. května 2007

PhDr. Vlasta Dufková